

5. Сидоренко Н. П. Доступ до правосуддя в умовах воєнного стану. *Вісник судової практики*. 2024. № 1. С. 52–60. URL: [https://visnyk.kh.ua/web/uploads/journals_pdf/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9D%D0%90%D0%9F%D1%80%D0%9D%D0%A3_%D0%A2%D0%BE%D0%BC_%2031\(1\)_2024.pdf](https://visnyk.kh.ua/web/uploads/journals_pdf/%D0%92%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9D%D0%90%D0%9F%D1%80%D0%9D%D0%A3_%D0%A2%D0%BE%D0%BC_%2031(1)_2024.pdf)

МАХІНЧУК Віталій Миколайович,
доктор юридичних наук, професор
член Вищої ради правосуддя, старший науковий
співробітник Науково-дослідного інституту
приватного права і підприємництва імені академіка
Ф.Г. Бурчака НАПрН України, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ТА ФІКСАЦІЇ ПОШКОДЖЕНОГО МАЙНА СУДОВОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах дії правового режиму воєнного стану особливої актуальності набувають питання правового регулювання відносин, пов'язаних із фіксацією, обліком та відновленням майна, пошкодженого або знищеного внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України. Одним із ключових аспектів забезпечення стабільності функціонування держави в умовах війни є збереження спроможності судової влади здійснювати правосуддя, що безпосередньо залежить від належного стану об'єктів судової інфраструктури. У цьому контексті особливого значення набуває належне документування пошкоджень майна судів, органів та установ системи правосуддя, а також забезпечення повноти внесення відповідних відомостей до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій. Така діяльність має не лише організаційно-управлінський, але й важливий правовий характер, оскільки створює підґрунтя для подальшого відновлення об'єктів, компенсації збитків та формування доказової бази щодо наслідків збройної агресії.

За даними листа Державної судової адміністрації (далі – ДСА України) від 26.03.2026 року № 14-6829/26, який надіслано на запит Вищої ради правосуддя, станом на 01.03.2026 від початку повномасштабної збройної агресії Російської Федерації пошкоджень різного ступеня зазнали 168 будівель чи приміщень судів, з яких 45 розміщуються на тимчасово окупованих територіях [1], визначених Переліком територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженим наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 [2].

Водночас 19 будівель та приміщень судів із загальної кількості пошкоджених є зруйнованими, у тому числі 2 – із частковими руйнуваннями [1].

Орієнтовна сума збитків, завданих агресією Російської Федерації, станом на 01.03.2026 становить 2,7 млрд гривень [1].

ДСА України спільно із судами, органами та установами системи правосуддя, за участю уповноважених органів (виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, військових адміністрацій) організовує виконання заходів, передбачених Порядком ведення Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів та диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2023 р. № 624 [3].

ДСА України в межах наданих повноважень користувача реєстрової інформації здійснює централізований моніторинг відомостей, внесених публічними реєстраторами до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів та диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України (далі – Реєстр).

Станом на 01.03.2026 до Реєстру внесено інформацію щодо 55% пошкоджених будівель і приміщень судів, органів та установ системи правосуддя. Вказаний показник не суттєво збільшується, враховуючи те, що постійно зростає загальна кількість пошкоджених об'єктів. Робота з внесення відомостей щодо 24% об'єктів триває. Водночас через обмеження, спричинені воєнним станом та активними бойовими діями, доступ до 21% будівель (приміщень) наразі відсутній, що унеможливує проведення комісійного та технічного обстеження [1].

Отже, в умовах воєнного стану належне правове регулювання процедур обліку та фіксації пошкодженого майна судової системи є важливим елементом забезпечення безперервності здійснення правосуддя та відновлення інституційної спроможності судової влади. Формування та наповнення Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна має не лише практичне значення для подальшої відбудови об'єктів судової інфраструктури, а й виконує функцію належного документування наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України. Водночас наявні труднощі, пов'язані з обмеженим доступом до окремих об'єктів та постійним зростанням кількості пошкодженого майна, свідчать про необхідність подальшого вдосконалення механізмів міжвідомчої взаємодії, процедур технічного обстеження та правового забезпечення процесів відновлення майна в умовах триваючої збройної агресії.

Список використаних джерел:

1. Лист Державної судової адміністрації України від 26.03.2026 року № 14-6829/26
2. Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією : Наказ; Мінрозвитку громад та територ. від 28.02.2025 № 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0380-25>
3. Деякі питання забезпечення функціонування Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.06.2023 № 624. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/624-2023-%D0%BF>